

V Bruseli 6. júna 2019
(OR. en)

10011/19

ATO 65
RECH 321
SAN 292

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov (časť II)/Rada
Č. predch. dok.:	9437/19 ATO 56 RECH 271 SAN 256
Predmet:	Jadrové a rádiologické technológie a aplikácie na neenergetické účely – závery Rady (6. júna 2019)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o jadrových a rádiologických technológiách a aplikáciách na neenergetické účely, ktoré prijala Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci na zasadnutí 6. júna 2019.

ZÁVERY RADY

o jadrových a rádiologických technológiách a aplikáciách na neenergetické účely

Berúc na vedomie,

- že jadrové a rádiologické technológie zohrávajú dôležitú úlohu mimo odvetvia jadrovej energetiky v kľúčových oblastiach, ako je medicína, priemysel, výskum a životné prostredie, pričom poskytujú občanom EÚ početné výhody, a UVEDOMUJÚC si, že jadrová veda môže významne prispieť k riešeniu spoločenských výziev;
- že v právnych predpisoch Euratomu sa vyžaduje, aby bolo využívanie jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely náležite odôvodnené, primerane sa optimalizovala ochrana verejnosti, pacientov a personálu pred žiarením a zabezpečila sa bezpečná likvidácia neenergetického rádioaktívneho odpadu a vyhoreného paliva;
- závery Rady z rokov 2009¹, 2010² a 2012³ o zabezpečení dodávok rádioizotopov na lekárske použitie v Európskej únii a BERÚC NA VEDOMIE správu Zásobovacej agentúry Euratom z roku 2015 a dokument predsedníctva z roku 2016⁴ o rovnakej téme;
- že Európske stredisko pre sledovanie dodávok rádioizotopov na lekárske účely od roku 2012 monitorovalo celkové dodávky rádioizotopov na lekárske účely a najmä koordináciu harmonogramov reaktorov a významne prispelo k tomu, aby sa zabránilo výraznému nedostatku rádioizotopov na lekárske účely v EÚ;
- úlohu Zásobovacej agentúry Euratomu pri zabezpečovaní dodávok jadrových zdrojových materiálov potrebných na palivo pre výskumné reaktory a s nimi spojených cieľov týkajúcich sa výroby rádioizotopov na lekárske účely a BERÚC NA VEDOMIE revidovanú správu⁵ o zabezpečení dodávok obohateného uránového paliva (s 19,75 % podielom izotopu ²³⁵U) pre výskumné reaktory a výrobu rádioizotopov na lekárske účely v Európe;

¹ 17025/09.

² 16358/10.

³ 17453/12.

⁴ 8403/16.

⁵ http://ec.europa.eu/euratom/docs/ESA_HALEU_report_2019.pdf

- pokrok, ktorý sa nedávno dosiahol v niekoľkých členských štátoch pri prechode z vysoko obohateného uránu na nízko obohatený urán s vysokou koncentráciou⁶, zabezpečenie ďalších kapacít na výrobu rádioizotopov a spustenie alebo napredovanie projektov nových výrobných zariadení vrátane výskumných reaktorov a alternatívnych technológií;
- že výroba zdrojových materiálov pre dodávateľský reťazec rádioizotopov na lekárske účely je dôležitá na zvýšenie odolnosti európskeho dodávateľského reťazca a zníženie závislosti od zahraničných subjektov;
- závery Rady z roku 2015⁷ o odôvodnenosti lekárskeho snímkovania zahŕňajúceho ožiarenie ionizujúcim žiarením, v ktorých sa vyzývalo na zlepšenie vykonávania smernice Rady 2013/59/Euratom⁸ vo viacerých oblastiach;
- konferenciu o riešení spoločenských výziev prostredníctvom posilňovania zdravotníckych, priemyselných a výskumných aplikácií jadrových a rádiologických technológií, ktorú zorganizovala Komisia 20. a 21. marca 2018, a technický seminár o rádioizotopoch na lekárske účely v budúcnosti, ktorý Komisia zorganizovala 7. februára 2019 v Bruseli, ako aj európsku štúdiu o zdravotníckych, priemyselných a výskumných aplikáciách jadrových a rádiologických technológií⁹;
- že úloha jadrových a rádiologických technológií využívaných na neenergetické účely pri plnení programu Agenda 2030 je medzinárodne uznávaná a že význam týchto činností je výslovne zdôraznený v siedmich cieľoch udržateľného rozvoja OSN, ako aj aktívnu úlohu Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE) pri podpore krajín vo využívaní jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely s cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľov udržateľného rozvoja,

⁶ Nízko obohatený urán s vysokou koncentráciou (*High-Assay LEU* – HALEU) je urán obohatený izotopom uránu 235 v rozsahu 5 až 20 %. V praxi sa obohatenie o 19,75 % používa pre palivá HALEU pre výskumné reaktory a na ciele pri výrobe rádioizotopov. 14617/15.

⁷ 14617/15.

⁸ smernica Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom (Ú. v. EÚ L 13, 17.1.2014, p. 1 – 73);

⁹ <https://ec.europa.eu/energy/en/studies/european-study-medical-industrial-and-research-applications-nuclear-and-radiation-technology>

1. VÍTA prípravné práce, ktoré vykonala Komisia s cieľom vypracovať strategický program pre zdravotnícke, priemyselné a výskumné aplikácie (SAMIRA) týkajúce sa jadrových a rádiologických technológií.
2. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité dokončiť štúdie realizované Komisiou s cieľom zlepšiť pochopenie trhu EÚ s rádioizotopmi na lekárske účely v spolupráci s členskými štátmi¹⁰.
3. VYZÝVA Komisiu, aby podporovala výskum tém súvisiacich s využívaním jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely, ako napríklad lekárske využívanie ionizujúceho žiarenia, zdokonalené palivá na výrobu rádioizotopov na lekárske účely a optimalizované využívanie európskych výskumných reaktorov, a ZDÔRAZŇUJE význam včasného vypracovania plánu výskumu týkajúceho sa využitia na lekárske účely¹¹.
4. PODPORUJE nepretržité monitorovanie výrobného reťazca rádioizotopov na lekárske účely prostredníctvom úsilia a činnosti Európskeho strediska pre sledovanie dodávok rádioizotopov na lekárske účely a Zásobovacej agentúry Euratomu zameraných na zabezpečenie zdrojových materiálov.
5. VYZÝVA Komisiu, aby vypracovala akčný plán, v ktorom sa zdôraznia oblasti, ktoré by sa mali riešiť ako priorita, a v ktorom sa predpokladajú osobitné opatrenia, ktoré by sa mali v týchto oblastiach prijať. Akčný plán by sa mal predovšetkým zamerať na zabezpečenie dodávok rádioizotopov na lekárske účely v EÚ, zlepšenie ochrany a bezpečnosti európskych pacientov a zdravotníckeho personálu pred žiarením v súlade s cieľmi stanovenými v smernici 2013/59/Euratom^[...] a na uľahčenie inovácie v oblasti využitia rádioizotopov, rádioaktívnych liekov a ionizujúceho žiarenia na lekárske účely.

¹⁰ Štúdie JRC SMeR – SMeR-1 o diagnostických rádioizotopoch dokončená v roku 2018 a SMeR-2 o terapeutických rádioizotopoch, ktorá sa má začať v roku 2019.

¹¹ VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE KOMISIE zo 14. 12. 2018 o financovaní nepriamych akcií v rámci nariadenia Rady (Euratom) 2018/1563 a o prijatí pracovného programu na roky 2019 — 2020.

6. ZDÔRAZŇUJE, že jadrová a rádiologická veda, technológie a aplikácie riešia širokú škálu sociálno-ekonomických potrieb všetkých členských štátov v oblastiach ako medicína, potravinárstvo a poľnohospodárstvo, životné prostredie, priemysel, materiály, vesmír a kultúrne dedičstvo a prispievajú k zabezpečeniu týchto potrieb, a POZNAMENÁVA, že všetky členské štáty majú prospech z využívania rádiologických a jadrových technológií v uvedených oblastiach.
7. PODČIARKUJE významný prínos európskych jadrových výskumných reaktorov a zariadení pri rozvíjaní využívania jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely, a ZDÔRAZŇUJE, že zabezpečenie dodávok paliva a zavedenie bezpečných a udržateľných riešení na nakladanie s použitými palivami a rádioaktívnym odpadom z týchto reaktorov a zariadení je dôležitou zodpovednosťou členských štátov a držiteľov licencií.
8. VYZÝVA Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi informovala o výhodách a rizikách rôznych využití jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely.
9. PODČIARKUJE, že je dôležité ďalej posilňovať budovanie kapacít členských štátov, najmä prostredníctvom medziregionálnych, regionálnych a vnútroštátnych kurzov odbornej prípravy a ďalších činností v oblasti jadrovej a rádiologickej vedy, technológií a aplikácií na neenergetické účely.
10. VYZÝVA Komisiu a členské štáty, aby naďalej riešili identifikované prioritné potreby a požiadavky v oblasti jadrovej vedy, technológií a aplikácií na neenergetické účely.
11. NABÁDA Komisiu a členské štáty, aby v spolupráci s MAAE¹² a ďalšími príslušnými medzinárodnými organizáciami, ako sú FAO a WHO, pokračovali v práci na využívaní jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely bez toho, aby dochádzalo k duplicite práce, a to vrátane svojich činností zameraných na prenos jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely najmä do rozvojových krajín, s cieľom pomôcť im splniť kľúčové rozvojové priority v oblastiach, ako sú zdravie a výživa, potraviny a poľnohospodárstvo, voda a životné prostredie alebo priemyselné aplikácie.

¹² Praktické opatrenia MAAE/ES v oblasti využívania jadrových vied podpísané v roku 2017.